

PERSBERICHT

Nummer TvH-251
Datum 13 mei 2024
Inlichtingen bij Taco van Hoek
06 29602850
tvhoek@eib.nl

Contact
Koninginneweg 20
1075 CX Amsterdam
t (020) 205 16 00
eib@eib.nl
www.eib.nl

Klimaatdoelen gebouwde omgeving: een brug te ver

De doelstelling om in 2050 klimaatneutraal te zijn is voor de gebouwde omgeving in Nederland realistisch niet haalbaar. Met investeringen in de orde van € 375 miljard, waarvan € 225 miljard als verliesgevend is te beschouwen, zou deze doelstelling financieel nog mogelijk zijn, maar de vereiste arbeidscapaciteit laat zich niet organiseren. Er is eenvoudig geen geloofwaardig pad voor de arbeidscapaciteit te schetsen dat hiertoe leidt. Dit geldt in nog sterkere mate voor doelen die in 2040 al (bijna) tot een klimaatneutrale gebouwde omgeving zouden moeten leiden.

Dit concludeert het EIB in de zojuist verschenen studie 'Klimaatambities in de gebouwde omgeving'.

Klimaatneutrale gebouwde omgeving: € 375 miljard aan investeringen

Om tot een klimaatneutrale gebouwde omgeving te komen zullen 7 miljoen woningen en 480 miljoen vierkante meter aan overige gebouwen van het aardgas moeten worden gehaald. Dit vergt € 375 miljard aan investeringen, waarvan € 225 miljard naar schatting onrendabel is. Dit is een immense opgave, maar dit is binnen een periode van 27 jaar niet onmogelijk.

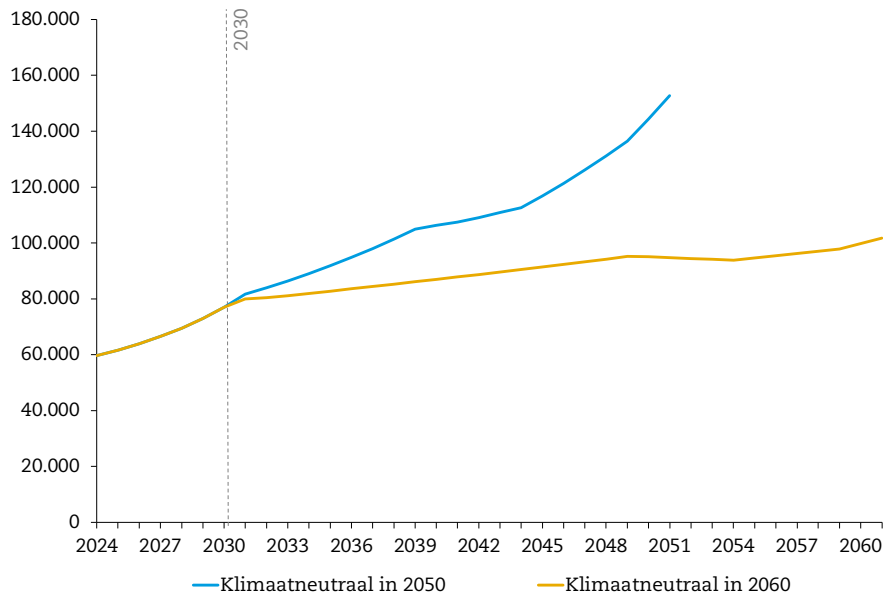
Arbeidscapaciteit verduurzaming bouw: van bijna 60.000 naar ruim 150.000

Met de verduurzaming van de gebouwde omgeving zijn op dit moment bijna 60.000 voltijdbanen gemoeid. Om in 2050 klimaatneutraal te zijn zullen in dat jaar ruim 150.000 voltijdbanen ingezet moeten worden. Niet valt in te zien waar deze enorme extra arbeidscapaciteit vandaan moet komen. De instroom in de technische opleidingen neemt eerder af dan toe en een enorme opschaling van buitenlandse arbeidskrachten ligt ook niet in de rede als bedacht wordt dat dezelfde vakkrachten ook voor de energietransitie elders in Europa hard nodig zullen zijn.

Tijd is de sleutelfactor voor een succesvolle transitie van de gebouwde omgeving

De enorme stijging van de vereiste arbeidscapaciteit om in 2050 een klimaatneutrale gebouwde omgeving te realiseren is terug te zien in onderstaande figuur. Tussendoelen voor 2040 zoals de voornemens in Europa om in 2040 al 90% CO₂-reductie te realiseren of zelfs volledig klimaatneutraal te zijn in dat jaar staan nog veel verder af van de realiteit. Het omgekeerd geldt ook: als de horizon kan worden verlegd naar 2060 - of enkele jaren daarvoor - dan ontstaat een veel realistischer pad voor de vereiste arbeidscapaciteit.

Figuur Vereiste arbeidscapaciteit bij verschillende paden naar een klimaatneutrale gebouwde omgeving, 2023-2050, in arbeidsjaren

Contact
Koninginneweg 20
1075 CX Amsterdam
t (020) 205 16 00
eib@eib.nl
www.eib.nl
Pagina
2

Wat gebeurt er na het bereiken van klimaatneutraliteit?

Een andere belangrijke kwestie die pleit tegen het extreem opschalen in de tijd, is het voorkomen van het instorten van de werkgelegenheid na het bereiken van het doel. Dan resteert een vervangings- en onderhoudsmarkt met een bijbehorende arbeidscapaciteit van ongeveer 50.000 voltijdbanen, zodat in 2051 dan 100.000 arbeidskrachten op dat moment overbodig zouden worden.

Planbureau voor de Leefomgeving: doelen wel haalbaar?

Recent is een studie uitgekomen van het Planbureau voor de Leefomgeving (PBL) waarin gesteld wordt dat het doel van klimaatneutraal voor 2050 haalbaar wordt geacht, al geldt dit niet voor volledig 'fossielvrij'. Uit nadere bestudering van de rapporten blijkt echter dat PBL bij de haalbaarheid alleen gekeken heeft naar de technologische en geofysische haalbaarheid. Het PBL geeft zelf aan dat niet gekeken is naar de economische, maatschappelijke en institutionele haalbaarheid. Hieronder valt uiteraard ook de vereiste arbeidscapaciteit die in de studie van het EIB is bekeken.

Internationale afspraken en rechterlijke uitspraken

Het nemen van meer tijd om naar CO₂-neutraliteit in de gebouwde omgeving te komen zal realisatie van het doel om in 2050 een CO₂-neutrale samenleving te hebben moeilijk maken. Weliswaar kunnen negatieve emissies elders in de samenleving in theorie compensatie bieden, maar deze - zoals CO₂-opslag - zullen al stevig moeten worden ingezet voor de industrie en landbouw. Wel is er nog ruimte voor flankerend beleid zoals herbebossing, maar dit zal naar verwachting geen volledige compensatie bieden. Men kan betogen dat de urgentie van het aanpakken van klimaatproblemen is toegenomen en dat internationale afspraken en rechterlijke uitspraken zich verzetten tegen een langere transitieperiode, maar het moet fysiek ook kunnen. Met een pad voor de gebouwde omgeving dat bijvoorbeeld richting 2060 naar klimaatneutraliteit leidt zouden Nederland en Europa ook nog altijd tot de koplopers in de wereld behoren. Als het gaat om de opwarming van de aarde dan ligt de sleutel in Azië, waar inmiddels 60% van de wereldwijde emissies plaatsvinden. De EU-27 is maar goed voor ruim 6% van de emissies en dit aandeel zal in ieder scenario verder gaan dalen.